

[Elgaard.]

Opgave. Og hvis den danske Befolkning med roligt Sind skal indordne sig under de Forhold, vor Nation skal igennem, vil det vel ogsaa være nødvendigt, at Regeringen søger at lægge de Byrder, som Tiden fører med sig, saa ligeligt som muligt paa Befolkningens Skuldre, altsaa efter den Evne til at bære, der er til Stede. Intet vilde nemlig være farligere, end hvis man i saadanne Tider med skellig Grund kunde pege paa, at en Del af de Opgaver, som Lovgivningsmagten sammen med Regeringen tog op, blev løst paa et mindre retfærdigt Grundlag.

Jeg maa mene, at det er et Hensyn, som man i den kommende Tid maa skænke noget større Opmærksomhed, end jeg har Indtryk af, at man har skænket det indtil denne Time. Det er nemlig ikke nogen ringe Skattebyrde, der bæres af den danske Befolkning. Det er vist allerede nævnt under denne Finanslovdebat, at naar man sammenlægger alle de forskellige Arter af Skatter til Stat og Kommuner, viser det sig, at det danske Samfund i dette Øjeblik bærer en Skattebyrde paa over 1 200 Mill. Kr. Naar saa tillige Erhvervsforholdene paa anden Maade vanskeliggøres, Erhvervs-mulighederne strammes, maa det, naar det drejer sig om en Forøgelse af Skatterne i en saadan Situation, være en absolut Betingelse, at Lovgivningen praktiseres paa en strengt retfærdig Maade. Der er vist ingen af dem, der betaler Skat i Danmark, som tror, at det vil blive billigt for den danske Skatteyder i den kommende Tid, og der er heller ikke vedrørende dette andet at gøre end at tage Forholdene saaledes, som Krigs-økonomien skaber dem. Jeg har imidlertid den Opfattelse, at naar man fra alle Sider paa dette Omraade virkelig viser Samfunds-sind — det gælder ikke alene den, som skal betale Skatterne, det maa ogsaa gælde de Parter, der har forfatningsmæssig Ret til at lade dem udskrive —, er der ogsaa paa det økonomiske Omraade en Mulighed for at komme igennem.

Men endnu en Bemærkning om disse Forhold vil jeg gøre. Det er uheldigt for Samfundet ikke alene under normale Forhold, men ogsaa og i særlig Grad under ekstraordinære Forhold, hvis Lovgivningsmagten ikke — det kan maaske lyde noget vrangt, men det er ikke ment saaledes — i enhver Henseende ved Løsningen af uafviselige Opgaver har for Øje at begrænse Forpligtelserne saa snævert som muligt, saa snævert som menneskeligt forsvarligt. Hvis jeg maa have Lov til som et Eksempel at pege paa et enkelt Budget paa Finanslov-

forslaget, vil det ikke undre nogen, at det bliver Socialministeriets Budget, som er det, der har vist den største, og jeg kan vel godt sige den voldsomste Stigning, maaske ogsaa hurtigere og stærkere, end nogen for blot faa Aar tilbage havde tænkt sig. Ogsaa paa det foreliggende Finanslovsforslag er Socialministeriets Budget forhøjet, nemlig med 13 Mill. Kr. Det vil sige, at Socialministeriets samlede Budget nu ligger paa omkring 190 Mill. Kr. aarlig.

Naar jeg saa fæster Opmærksomheden paa en anden Del af samme Opgave, nemlig Beløbenes Udbetaling og til Dels, i hvert Fald for nogle af Beløbenes Vedkommende, Administrationen — nemlig hvor det danske Samfunds sociale Opgaver røgtes gennem de kommunale Institutioner og Organisationer —, har jeg vist Statistikken med mig, naar jeg siger, at der i det danske Samfund nu betales pr. Aar omkring 432 Mill. Kr. til sociale Formaal af den ene eller den anden Art. Indbefattet i dette Beløb er selvfølgelig ogsaa de Penge, de store Beløb, der udredes af de forsikrede Arbejdere til Arbejdsløshedsforsikring, og de Beløb, der udredes af Arbejdsgiverne og andre Parthavere, men det er altsaa alligevel det Beløb, det danske Samfund til Løsning af de forskellige Former af sociale Opgaver er naaet op paa paa nuværende Tidspunkt. Jeg kan ikke tænke mig andet, end at man ogsaa inden for den høje Regering, naar man ser paa dette mægtige Tal, som jeg mener man har Lov til at kalde det, i Virkeligheden med nogen Ængstelse tænker paa, hvorledes Udviklingen paa dette Omraade kan blive, og i den Anledning kunde jeg ønske, at den højtærede Socialminister, naar han faar Ordet, vil give Tinget en Fremstilling af sin Bedømmelse af dette Omraade — om han forudser, at Beløbet foreløbig stadig vil stige i hastige, betydelige Spring, eller om der er Mulighed for, at man paa det Stadium, vi nu er naaet til, vil kunne løse Opgaverne ogsaa i den kommende Periode.

Dette store Beløb til social Hjælp under de forskellige Former er, mener jeg, Udtryk for mere end selve det, Pengene og den Maade, hvorpaa de anvendes, siger. Jeg mener, at de er Udtryk for, at der maa være Omraader i vort Land, hvor Reformer kunde gennemføres paa en saadan Maade, at det ogsaa indvirkede paa de sociale Udgifter. Jeg har ikke hørt nogen under de senere Aars Finanslovdebatter sige, at man i Danmark var for god ved de gamle eller ved de syge eller ved forældrelose Børn o. s. v. Jeg har endogsaa en Gang imellem hørt nogle sige, at der er visse Omraader,